

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Німко О. Б., к.ю.н.

Постановка проблеми. Проголошення у Конституції України людини, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю, права кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля, обов'язку держави щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України створює першооснову для формування в Україні належного екологічного правопорядку та зумовлює необхідність пошуку нових і вдосконалення існуючих засобів та інструментів для його досягнення.

На сьогоднішній день в Україні спостерігається складна екологічна ситуація саме тому досягнення належного екологічного порядку надзвичайно важливе завдання для українського суспільства. На подолання екологічної кризи в країні, забезпечення екологічних прав громадян та створення відповідних засад сталого розвитку держави спрямовані основні напрями державної політики України в сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Одним з найважливіших засобів реалізації державної політики в цій сфері є створення дієвої та ефективної нормативно-правової бази, спроможної забезпечити функціонування екологічного правопорядку. Екологічний правопорядок не може існувати без налагодженої системи юридичної відповідальності. Для створення надійних засад охорони довкілля необхідне існування всіх видів юридичної відповідальності та особливо важливе місце в цій сфері посідає адміністративна відповідальність, головним призначенням якої є попередження та недопущення заподіяння значної шкоди охоронюваним законом цінностям, в тому числі навколишньому природному середовищу та здоров'ю людини. Переваги цього виду юридичної відповідальності проявляються також в оперативності реагування на правопорушення, що особливо важливо в сфері охорони довкілля.

Аналіз останніх досліджень. Науково-теоретичну базу з проблематики законодавства щодо адміністративно-правового регулювання та адміністративної відповідальності у сфері охорони навколишнього природного середовища складають загальнотеоретичні праці фахівців як адміністративного, так і інших галузей права: В. Авер'янова, Ю. Битяка, В. Курила, Л. Коваль, але їхні праці відображають проблему адміністративно-правового регулювання в цілому. Отже, окреслена вище проблема є недостатньо дослідженою, а відтак важливою та актуальною.

Мета дослідження. Метою дослідження є комплексний аналіз організаційно-правових засад діяльності органів виконавчої влади з питань екології стосовно захисту людини, об'єктів довкілля від негативних чинників, раціонального використання надр та вироблення науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення чинного природоохоронного законодавства та адміністративно-правового регулювання правозастосовної діяльності цих органів, змін до чинного законодавства щодо вдосконалення адміністративної відповідальності у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері захисту людини та об'єктів довкілля від впливу негативних чинників в умовах становлення правової держави та адміністративної відповідальності у сфер охорони навколишнього природного середовища.

Методологічною основою дослідження є сукупність методів і прийомів наукового пізнання: діалектичний та наукові методи системного, історичного, статистичного, нормативно-порівняльного, формально-логічного та структурно-функціонального аналізу досліджуваних правових явищ.

Результати дослідження. Сучасне сільське господарство не може успішно розвиватися без державної допомоги. Особливо в період економічної кризи, коли гостро відчувається проблема кредитування аграрного сектору.

Створення державного земельного банку сприяє кредитуванню покупців сільськогосподарських угідь на іпотечній основі, збереження цілісності меліоративних систем, крупності сівозмін і, при необхідності, формуванню фонду відтворення ґрунтової родючості, недопущенню нецільового використання сільськогосподарських угідь [1].

Законодавче рішення про створення Державного земельного банку було запроваджено в лютому 2010 року, що знайшло відображення у розділі IX Прикінцевих положень діючого сьогодні Земельного кодексу України.

Відповідно до Проекту Закону «Про ринок земель», державний земельний банк - спеціалізований іпотечний банк, що створюється за рішенням Кабінету Міністрів України та має виключне право на здійснення діяльності на ринку земель сільськогосподарського призначення відповідно до вимог цього Закону, Закону "Про банки і банківську діяльність", інших законів [2].

Виписаний за цим законопроектом механізм створення земельного банку країни та його повноваження дають можливість повністю задовольнити основні вимоги народу України щодо унеможливлення реалізації земель сільськогосподарського призначення нерезидентам, тим самим забезпечуючи конституційні права громадян України та продовольчу безпеку Держави.

Кабінет Міністрів України постановою «Про створення Державного земельного банку» від 2 липня 2012 року за №609 [3] створив публічне акціонерне товариство «Державний земельний банк» та постановою «Про затвердження Статуту публічного акціонерного товариства "Державний земельний банк"» від 25 липня 2012 р. за №934 затвердив його статут [4].

Метою діяльності Банку є створення сприятливих умов для розвитку економіки та сільського господарства, функціонування ринку земель, підтримки вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника, переважно малого та середнього фермерського господарства, зміцнення та реалізація виробничого і торгового потенціалу сільського господарства, розвиток сільськогосподарського виробництва, а також одержання прибутку від здійснення банківських операцій та провадження іншої діяльності відповідно до законодавства.

Концепція Державного земельного банку складається з двох частин. Перша - ефективне управління землями державної власності, консолідація земель, розвиток сільських територій. Друга - фінансово-кредитна установа, метою якої є розвиток малого і середнього бізнесу на селі за рахунок дешевих кредитів.

Однією з основних цілей Земельного банку є консолідація земель, яка розглядається як основний двигун розвитку сільських територій та підняття рентабельності фермерських господарств за рахунок консолідованих масивів.

Управління та консолідація земель - це досить дорогі процеси, які не може дозволити собі бюджет України. Тому Земельний банк в Україні повинен працювати на принципах самоокупності та самофінансування за рахунок ринкових операцій із землею. Таким чином, банк забезпечуватиме ефективне наповнення Державного бюджету. Крім того, він забезпечить у державній власності сталі об'єми сільськогосподарських земель,

що стане запорукою національної продовольчої безпеки.

Видається необхідним і своєчасним виокремлення та опрацювання проблемних питань законодавчого забезпечення діяльності саморегулювних організацій в сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема у сфері охорони земель, що є вкрай необхідним та доцільним кроком на шляху розвитку та підвищення ефективності системи державного управління в досліджуваній сфері [5, с. 122-130].

Висновки. Викладене вище дозволяє дійти висновку, що Державний земельний банк сприятиме підвищенню ефективності використання державних земель сільськогосподарського призначення, стане підставою для створення ефективного ринку землі у майбутньому, забезпечивши при цьому низку соціальних гарантій для власників розпайованої землі.

Запровадження земельного ринку передбачає і запровадження цивілізованих та прозорих фінансових відносин, без яких розвиток цього ринку є неможливим, і саме державний фінансовий агент (державний земельний банк) має змогу підтримати розвиток земельного ринку при встановлених законодавством обмеженнях стосовно ефективного використання земель сільськогосподарського призначення.

Загалом, підбиваючи підсумок, можна зазначити, що на сьогоднішній день головним завданням саморегулювних об'єднань у сфері охорони земель є захист законних соціальних, економічних та інших інтересів своїх членів; сприяння вирішення актуальних науково-технічних проблем, прогнозування розвитку науки і техніки в галузі землеустрою, використанні і охорони земель, державного земельного кадастру, моніторингу земельних ресурсів.

Використані джерела інформації

1. Станко Г.В. Роль Земельних банків у регулюванні аграрних відносин / Г.В. Станко // Інноваційна економіка. — 2011. — №5. — С. 238—241. — С. 240.
2. Проект Закону «Про ринок земель» від 07.12.2011 р. №9001-д // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=41981.
3. Про створення Державного земельного банку : постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2012 р. № 609 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609-2012-п>.
4. Про затвердження Статуту публічного акціонерного товариства «Державний земельний банк» : постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 934 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/934-2012-п>.
5. Сулова В. Функціональні завдання саморегулювної організації та їх законодавче закріплення // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. — 2011. — № 4. — С. 122-130.